

BECK

JÄTTEMÅNGA MORD I NATTEN

LÄRARHANDLEDNING

INNEHÅLL:

sid 2: Viktigt att veta när du går på teater

sid 3: Om Moomsteatern

sid 4: Om föreställningen BECK

sid 5: Lättläst text om Moomsteaterns BECK

sid 6: Skådespelare i föreställningen

sid 7: Analysera en teaterföreställning

VIKTIGT ATT VETA NÄR DU GÅR PÅ TEATER

Publiken är en lika stor del av föreställningen som skådespelarna! Skådespelarna och publiken reagerar på varandra i ett samspel. Du kanske tror att du inte syns och hörs där ute i mörkret i salongen, men det stämmer inte. Skådespelarna på scenen är väl medvetna om vad som sker i publiken, och upplevelsen för alla som sitter i publiken påverkas av varandra.

En del ungdomar är ovana vid att gå på teater. Vi hoppas att deras besök på Moomsteatern ska vara en alltigenom positiv upplevelse, som ger dem mersmak! Vi tror att deras upplevelse blir ännu bättre om läraren som tar med dom på teatern har ett förberedande samtal med eleverna. Berätta gärna om föreställningen de ska se och om de sociala koder som gäller på teatern:

Det är viktigt att komma i tid

Till många teateröreställningar blir du inte insläppt om du kommer efter att den har startat. Tänk även på att ni behöver en liten stund på er för att hämta biljetter, hänga av ytterkläder och hitta era platser så var alltid på plats senast en kvart innan det börjar.

Stäng av din mobiltelefon

En ringande telefon stör alla, så stäng av ljudet. Du kan heller inte använda skärmen under föreställning. I mörkret på teatern är en lysande skärm som att tända en lampa. Det stör både publik, teknik och skådespelare.

Ingen fotografering / filmning är tillåten

Detta eftersom det stör med skärmar som lyser, men också av rättighetsskäl. Ta gärna en bild vid applådtacket och välkommen att ladda ner bilder från föreställningen från vår hemsida moomsteatern.com

Ingen mat och dryck i salongen

Detta är en regel som gäller på de flesta teatrar och är en stor skillnad för den som är van vid att gå på bio. På teatern vill vi inte att du tar med dryck som kan spillas och påsar som prasslar.

Respektera platsen

Moomsteaterns foajé tillhör konferenscentret Folk Mat & Möten. Oftast pågår det konferenser i huset samtidigt som Moomsteatern har skolföreställningar. Därför är det viktigt att det inte blir högljutt eller stökigt i foajén.

Alla ungdomar vi möter är fantastiska! Men vår erfarenhet är också att en del grupper kan vara stökiga. Vi har publikvärdar på plats, men om du har elever i din klass som är högljudda i foajén eller stör under föreställning får du gärna hjälpa oss att säga till. Vi tror också att om du går igenom det här lärarmaterialet med dem så är de bättre förberedda på sin upplevelse.

Stora tack på förhand och hör av er ifall vi kan hjälpa till med något.

TILLGÄNGLIGHET:

Moomsteatern vill att alla ska kunna gå på teater och att det ska vara en positiv upplevelse. Hör av er till oss om ni har några frågor eller behöver något förberedande material till era elever inför besöket utöver det du håller i din hand. Det kan vara bra att veta att den här föreställningen innehåller ofarlig rök, höga ljud och blinkande ljus.

Rullstolsplatser

Rullstolsplatser finns längst fram i salongen på rad 1, och på rad 3 som du tar dig till via en ramp. Våra publikvärdar hjälper gärna till. Om du har en större rullstol, eller inte vill använda ramp sitter du på rad 1. För varje rullstolsplats finns det en stol vid sidan om så att du kan sitta bredvid någon i ditt sällskap.

HITTA TILL MOOMSTEATERN:

Närmaste busshållplats heter Nobeltorget. Stadsbussar nr 3, nr 5 och nr 32 stannar här.

Moomsteatern har ingen egen parkering, så kommer ni med bil tänk på att komma i god tid för att hitta parkering.

Framför huset finns en parkeringsficka där bilar och bussar kan stanna tillfälligt för att hämta och lämna besökare.

Vi hoppas att både lärare och elever får en fantastisk teaterupplevelse! Varmt välkomna till Moomsteatern!

Adress: Moomsteatern / Folkets Hus
Olof Palmes plats 1
214 44 Malmö

Kontakt: Ellen Brodin, producent
0709 218 612
ellen@moomsteatern.com

www.moomsteatern.com

MOOMS
TEATERN

OM MOOMSTEATERN

Moomsteatern gör scenkonst med normbrytande skådespelare.

Vi vill att vår publik ska få en unik teaterupplevelse. Vårt mål är att göra engagerande scenkonst av hög konstnärlig kvalitet. Det gör vi med en unik röst, på ett sätt som bara vi kan.

Vi arbetar med skådespelare med och utan funktionsnedsättningar, på lika villkor. Våra skådespelare får möjlighet att utvecklas inom sitt yrke, utan fokus på funktionshinder. Vi är den enda teater i Sverige som heltidsanställer skådespelare med intellektuella funktionsnedsättningar. Vi vill utmana människors sätt att tänka och skapa samhällsdialog. Vi vill utmana allas sätt att resonera kring representation och vem som får ta plats på scenen.

AVSÄNDARE ELLER MOTTAGARE?

Moomsteatern grundades 1987 av Kjell Stjernholm i samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan. Tanken var redan från början att starta en teatergrupp för personer med intellektuella funktionsnedsättningar som inte hade pedagogiska och terapeutiska mål som främsta syfte. Det vanliga är annars att en teaterverksamhet där skådespelarna har intellektuella funktionsnedsättningar handlar om de medverkandes personliga utveckling. Men detta skulle vara en teatergrupp som gör teater för publikens upplevelse. Vi är vana vid att den som har en funktionsnedsättning är mottagare av vård, omsorg, hjälp, utbildning. Men ovan på tanken om att den med funktionsnedsättning kan ha något att lära ut, att tillföra konsten, yrket eller samhället. På Moomsteatern är skådespelarna avsändare till en publik, istället för mottagare av en omsorg.

LIKA LÖN FÖR LIKA ARBETE

1992 blev Moomsteatern en daglig verksamhet inom LSS i Malmö stad. När du arbetar på en daglig verksamhet får du en habiliteringsersättning, men ingen lön. Eftersom daglig verksamhet är en sysselsättning inom ramen för omsorgen har man ingen anställning. För Moomsteatern var det en framgång i början av nittiotalet att få bli en daglig verksamhet, då det gav möjligheter för skådespelarna att kunna jobba med teater på heltid. Men efterhand som teatern växte och gjorde stora projekt där professionella regissörer, scenografer, producenter, tekniker, musiker och gästskådespelare anställdes framstod det allt mer orimligt att de skådespelare som stod i centrum för verksamheten inte anställdes på lika villkor. Det var ju skådespelarnas arbete som lockade en publik och genererade alla andras löner.

Genom ett arbetsmarknadsprojekt finansierat av EU tog Moomsteatern steget från daglig verksamhet till professionell teater. Fem skådespelare anställdes på nya Moomsteatern, efter en specialsydd fortbildning på Teaterhögskolan i Malmö. Samtidigt byggdes en organisation upp med teknisk, administrativ och konstnärlig personal. Målet med arbetsmarknadsprojektet var att uppnå kontinuerlig finansiering ifrån statlig, regional och kommunal kulturfinansiering. 2008 uppfylldes det målet och sedan dess har Moomsteatern varit en kulturfinansierad professionell teater där skådespelare med intellektuella funktionsnedsättningar anställs på samma villkor som andra skådespelare.

REPRESENTATION OCH INKLUDERING

Teater görs för publikens skull och då ska den också spegla sin befolkning. När publiken sätter sig i teatersalongen hoppas vi som gör teater att de ska känna igen sig i det de ser på scenen. En stor del av vår befolkning är personer med funktionsvariationer, men de är sällan speglade på våra teatrar. Om du är en person med funktionsnedsättning lever du ofta segregerat från resten av samhället. När vi inkluderar skådespelare med funktionsvariationer på scenen illustrerar vi ett samhälle där personer med funktionsnedsättningar är en självklar del av samhällets alla aspekter. Det som skådespelarna på Moomsteatern tillför konsten är dessutom unika uttryck som förhöjer upplevelsen för publiken och skapar scenkonst som inte liknar någon annan.

OM FÖRESTÄLLNINGEN BECK

För några år sedan tillfrågades skådespelarna på Moomsteatern vilka pjäser dom drömde om att sätta upp. Några av skådespelarna älskar Beck-filmerna och en av dom utbrast därför ”Beck!” som pjäsförslag. En annan skådespelare hängde på och svarade snabbt ”Då vill jag spela Persbrandt!” Mikael Persbrandt är alltså skådespelaren som spelar rollen Gunvald Larsson i filmerna.

Det verkade som en knasig idé att göra teater av en serie filmer. Men det där med att Moomsteaterns skådespelare främst tänkte på skådespelaren bakom rollen och inte själva rollen, väckte en pjäsidé i Moomsteaterns konstnärlige ledare Pelle Öhlund.

Pelle har tillsammans med Nina Jemth skrivit ett manus som inte alls är som filmerna. Det begås visserligen en hel del mord i pjäsen. Men det är inte dom som är det viktiga i berättelsen. Pjäsen handlar istället om karaktärerna i Beck-serien som har ätit sig in i konsumenternas medvetande. Den handlar om människors fascination för kriminal-berättelser. Berättelser som liksom upprepas om och om igen. Och om den suddiga gränsen mellan vad som är skådespelaren och vad som är rollen.

Allt detta berättas med en rejäl portion humor.

VAR KOM BECK IFRÅN?

Åren 1965 till 1975 skrev författarna Maj Sjöwall och Per Wahlöö tio böcker. Dom kallade sin bokserie för ”Roman om ett brott”. Böckerna handlade om en kommissarie som heter Martin Beck. I alla böcker löser han brott tillsammans med sina kollegor på polisstationen.

1967 kom den första filmen som hade hämtat sin historia från böckerna. Den hette Roseanna, och Martin Beck spelades av skådespelaren Keve Hjelm. 1976 kom Mannen på taket, där Beck spelades av Carl-Gustaf Lindstedt.

I början av 90-talet kom sex filmer som kallades ”Historien om ett brott”. Martin Beck spelades av Gösta Ekman i dom filmerna. Det har också gjorts filmer på andra språk i andra länder. En film gjordes i England som hette Den skrattande polisen. Där spelades Beck av en skådespelare som hette Walter Matthau.

1997 kom den första filmen som hette BECK. I den spelades Martin Beck av Peter Haber. Sedan dess har det blivit över femtio filmer i serien BECK. Berättelserna i dom filmerna är inte alls samma som fanns i böckerna. Man har använt karaktärerna och gjort egna historier. Det har spelats in filmer om Beck med Peter Haber i tjuugoåttå år. En del karaktärer som fanns med från början har försvunnit. Och nya karaktärer som aldrig fanns i böckerna har tillkommit.

LÄTTLÄST TEXT OM MOOMSTEATERNS BECK

Idén att göra en teaterpjäs av Beck kom ifrån några av skådespelarna.

Men dom pratade om att vilja spela skådespelarna som är med i filmerna.

Inte figurerna som är med i berättelsen.

Pelle och Nina har skrivit och regisserat den här pjäsen.

Dom kom på att pjäsen inte skulle vara som filmerna eller böckerna.

Istället har dom tänkt på människors intresse för kriminalhistorier.

Att vi känner till Beck och dom andra rollerna bättre än själva berättelserna.

Att det ibland kan kännas otydligt vad som är skådespelare och vad som är roll.

Speciell för Martin Beck själv.

Är han en skådespelare, en rollfigur eller en riktig människa?

Välkommen till Moomsteatern, vi hoppas du ska få roligt.

Var inte orolig om du känner dig förvirrad av vår historia.

Det gör Martin Beck också.

SKÅDESPELARE I FÖRESTÄLLNINGEN

Dennis Mortensson spelar Martin Beck.

Nina Jemth spelar Gunvald Larsson

Tryggve Algeus spelar Grannen och polisen Kling.

Niclas Lendemar spelar polisen Klang och kyparen Mats.

Julia Hansson spelar Klingström. Hon spelar också Chefen på polisstationen och Terapeuten.

Frida Andersson spelar Oscar Bergman. Hon spelar också Becks dotter Inger.

Johanna Friberg spelar Kollberg och Josef. Nästan alla skådespelare gör även en del andra roller!

Malin Stegerling är scenarbetare och syns ofta på scenen. Ibland sköter hon en kamera och ibland styr hon dockor.

Föreställningen innehåller också videoinspelningar med skådespelarna:

Sissela Benn, Morgan Alling, Alexander Karim, Per Lasson, Anna Asp, Figge Norling och Annikki Wahlöö.

ANALYSERA EN TEATERFÖRESTÄLLNING

Efter ert besök på teatern kan det vara en bra uppgift att be eleverna reflektera över sin upplevelse. Här följer en modell som ni kan använda er av och ge i uppgift till eleverna: Reflektera över vad du har upplevt genom att följa ordningen där du börjar med att beskriva vad du har sett, utan känslor och värderingar. Därefter försöker du tolka berättelsen och vad du tror att pjäsen ville berätta. Till slut lägger du till reflektioner med dina egna åsikter och känslor. Kom ihåg att varje person som ser en föreställning utgår ifrån sig själv och inga svar är fel.

1. Beskriv

Börja med att beskriva vad du har sett och hört. Var så saklig som möjligt och undvik att lägga in värderingar. Skriv ner det du kommer ihåg, till exempel:

- Vilka karaktärer fanns med i pjäsen? Hur såg dom ut?
- Hörde du någon musik? Tänkte du på några ljud eller röster?
- Hur såg scenen ut runt skådespelarna? Rummet, saker, färger.
- Vad minns du av ljuset?

2. Tolka

Efter att du har beskrivit vad du har sett går du vidare till att göra din egna tolkning av det du upplevde.

- Vad handlade den här pjäsen om?
- Vad hände i pjäsen?
- Vilka händelser kommer du bäst ihåg?
- Vad tror du att pjäsen försökte säga dig? Fanns det några budskap?

3. Reflektera

Till sist reflekterar du över vad du kände och tyckte om föreställningen.

- Vilken stämning kände du?
- Vad tyckte du var bra?
- Vad tyckte du var dåligt?
- Var det något du inte förstod?
- Vad kände du när pjäsen var slut?

